Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi ● Rok wydania IV ● 26 lipca - 1 sierpnia 1993 ●nr 30 (64)

Białoruś gościła Prezydenta Rzeczypospolitej

W końcu czerwca oficjalną wizytę na Białorusi złożył Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa z małżonką. W podróży towarzyszyli im m. in. minister spraw zagranicznych Krzysztof Skubiszewski oraz szef departamentu bezpieczeństwa narodowego - Jerzy Milewski.

Po uroczystym powitaniu dostojnych gości, na lotnisku Mińsk-2, przez przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Białoruś Stanisława Szuszkiewicza, członków białoruskiej delegacji, a także szefów misji dyplomatycznych, akredytowanych w Mińsku, Lech Wałęsa złożył wieniec pod pomnikiem zwycięstwa. Na Placu zwycięstwa doszło do pierwszego nieoficjalnego spotkania z miejską Polonią. Prezydent podszedł do kilkudziesięcioosobowej grupy Polaków, którzy skandowali słowa powitania. Transparenty ich wyrażały niezadowolenie z dotychczasowej polityki władz białoruskich wobec polskiej mniejszości narodowej: "Dlaczego Polacy w Mińsku nie mają domu swego? Bo tu komuna rządzi na całego". Następnie rozpoczęło się oficjalne spotkanie Prezydenta Wałęsy z Przewodniczącym Rady Najwyższej RB - Szuszkiewiczem. Rozmowy odbyły się "w cztery oczy" bez tłumaczy i trwały dłużej niż przewidywały to wcześniej ustalenia. Głównym ich tematem stały się stosunki wzajemne między oboma krajami. I chociaż podczas wizyty polskiego Prezydenta nie została podpisana żadna umowa dwustronna można mówić o jej sukcesie. Lech Wałęsa po zakończeniu rozmów, podkreślił, że zbyt wolno rozwija się współpraca Polski i Białorusi, zbyt słabe są wyniki tej współpracy w porównaniu z możliwościami jakie istnieją. Podczas spotkania omówiono również sytuację polskiej mniejszości narodowej na Białorusi i białoruskiej w Polsce.

Prezydent RP Lech Wałęsa

Ciąg dalszy na str. 2

Droga do porozumienia

W dniach 25-26 czerwca w Mińsku odbyła się Międzynarodowa Konferencja "Tolerancja i stosunki społeczne". Organizatorami tej konferencji były Białoruska Republikańska Fundacja Poparcia Reform Demokratycznych wraz z Centrum Nacjonalno-Oświatowym im. F. Skaryny.

W konferencji udział wzięli przedstawiciele kulturalno - nacjonalnych organizacji, Rady Najwyższej Republiki Białoruś, eksperci Biura do spraw instytucji demokratycznej (Polska), eksperci Instytutu Praw Człowieka (Turcja, Finlandia).

Cele konferencji dotyczyły problemu tolerancji jako podstawowego czynnika stabilności społeczeństwa oraz omówienia obecnej sytuacji i dróg do rozstrzygnięcia problemów wzajemnych stosunków pomiędzy organizacjami politycznymi i nacjonalnymi.

Najwięcej dyskusji wywołał referat J. Waszkiewicza, przedstawiciela miejskiego oddziału ZPB w Mińsku, który poruszył problemy mniejszości narodowych na tle zgody państwowej Republiki Białoruś.

Referaty wygłosili T. Malewicz - wiceprezes Związku Polaków na Białorusi, J. Basin - przedstawiciel Republikańskiego Zjednoczenia Organizacji i Stowarzyszeń Żydowskich.

Ciąg dalszy na str. 2

"Rzym - 4" w Grodnie.

Grodno było miejscem kolejnego spotkania naukowców, którzy wzięli udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej "Rzym - 4", poświęconej problemom wzajemnego oddziaływania kultur Białorusi, Litwy, Polski i Ukrainy.

Konferencje tego typu odbywają się każdego roku. Pierwsza miała miejsce w Rzymie w 1990 r., następne w Lublinie i Kamieńcu Podolskim.

Obrady konferencji poprzedziło omawianie alternatywnych podręczników historii Białorusi, Litwy, Polski i Ukrainy, co powinno przyczynić się w przyszłości do odtworzenia prawdziwej historii naszego regionu.

Podczas obrad konferencji odbyła się szeroka wymiana poglądów pomiędzy uczonymi Białorusi, USA, Łotwy, Litwy, Polski, Rosji, Czech, Słowacji i in. Rozpatrywano historyczne, teoretyczne, religijne, literackie, językoznawcze i inne aspekty rozwoju narodowych i regionalnych kultur pogranicza Białorusi.

Ciąg dalszy na str. 2

Prezydent RP Lech Wałęsa.

Lech Wałęsa urodził się 29 września 1943 r. w Popowie woj. wrocławskiego. W latach 1961-1965 pracował jako mechanik, później odbywał służbę wojskową, uzyskując stopień kaprala. Od 1967 r. pracował jako elektryk w Stoczni Gdańskiej.

Podczas wydarzeń grudniowych 1970 r. był jednym z kierowników akcji protestacyjnej stoczniowców. Został aresztowany.

W 1976 r. za krytykę związków zawodowych zastał zwolniony z pracy. W 1978 r. działał w komitecie założycielskim Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Brał udział w wielu akcjach zorganizowanych przez opozycję, niejednokrotnie był prześladowany przez służby bezpieczeństwa. W sierpniu 1980 r. stanął na czele Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Gdańsku, był negocjatorem i sygnatariuszem porozumienia z komisją rządową; współtwórca NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"; od września 1980 r. przewodniczący Krajowej Komisji Porozumiewawczej związku. We wrześniu 1981 r. na I Krajowym Zjeździe w Gdańsku został wybrany przewodniczącym "Solidarności". Po wprowadzeniu stanu wojennego został aresztowany i internowany, w ciągu 12 miesięcy przebywał w izolacji. W kwietniu 1983 r. powrócił do pracy w stoczni, kontynuując jednocześnie w konspiracji działalność związkową.

W październiku 1983 r. otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla.

W 1988 r. staje ponownie na czele strajkujących stoczniowców. W grudniu 1988 r. jest współzałożycielem i przewodniczącym Komitetu Obywatelskiego, aw lutym-kwietniu 1989 r. przewodniczącym strony opozycyjnej w negocjacjach Okrągłego Stołu, współtwórcą osiągniętego porozumienia i układu politycznego, umożliwiającego powstanie demokratycznego systemu ustrojowego w suwerennej Polsce.

W grudniu 1990 r. w wyniku powszechnych wyborów został wybrany na urząd prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej.

Lech Wałęsa posiada tytuł honoris causa 16 uniwersytetów zagranicznych i polskich, jest laureatem licznych międzynarodowych nagród praw człowieka.

Żonaty, posiada czterech synów i cztery córki.

Rodzice - Polacy! Na wasze dzieci czeka polska szkoła!

W kilku zdaniach

❒ Przewidywane jest zwiększenie składu osobowego Służby Granicznej Białorusi do 12.5 tysięcy ludzi.

❒ 1 i 2 lipca b.r. odbywały się obrady naukowo-praktycznej Konferencji "Nacjonalne bezpieczeństwo Republiki Białoruś: stan obecny i perspektywy".

❒ W roku bieżącym Rosja sprzeda Biołorusi 16 mln ton ropy. Przedstawiciele Republiki prowadzą rozmowy o możliwości zakupu paliwa w Algierii, Iranie i Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

❒ Liczba mieszkańców Ziemi w połowie 1991 r. wynosiła 5,4 mld osób.

❒ Do chwili obecnej z Niemiec wyprowadzono 420 tys. osób wchodzących w skład Zachodniej Grupy Wojsk, co stanowi 75 proc składu Grupy.

❒ Premierzy Rosji i Białorusi podpisali trzy porozumienia: o wzajemnych zobowiązaniach, wynikających z wykorzystania rosyjskiego rubla jako środka płatniczego na Białorusi; o międzyrządowym kredycie wynikającym ze stosunków handlowo - gospodarczych 1992 r. i pierwszej połowie roku 1993 oraz o międzynarodowym kredycie na rok 1993.

❒ W afery korupcyjne we Włoszech zamieszanych jest prawie 2,5 tysiąca polityków.

❒ Według przewidywań Scotland Yardu w ciągu najbliższych pięciu lat wschodnioeuropejskie "syndykaty zbrodni" staną się największym dostawcą broni i narkotyków do W.Brytanii.

❒ Według danych litewskiego WSM na terenie Litwy działa ponad sto zorganizowanych grup przestępczych, które liczą 2-3 tysiące członków.

❒ Moskiewskie obrady I Światowego Rosyjskiego Soboru utwierdziły obserwatorów, że niekomunistyczna opozycja wobec Jelcyna skupiła się wokół Cerkwi prawosławnej.

❒ Rząd Polski przyjął tekst konkordatu. Obie strony potwierdzają, że państwo i Kościół są od siebie niezależne i autonomiczne.

❒ Z dniem 25 czerwca b.r. na Litwie wprowadzono własne pieniądze - lity i centy. 1 lit równa się 100 talonom. Lity są wprowadzane do obiegu stopniowo w terminie do 20 lipca.

❒ W czerwcu b.r. w Warszawie zostały podpisane umowy dotyczące polsko-białoruskiej współpracy w różnych dziedzinach gospodarki (statystyka, wymiana towarowa, poczta i telekomunikacja, cywilna komunikacja lotnicza i in.).

DZIĘKUJEMY

Związek Polaków na Białorusi składa serdeczne podziękowanie Ministrowi Kultury Republiki Białoruś p. J. Wojtowiczowi za przekazanie Związkowi 1 miliona rubli na cele związane z organizacją II Festiwalu Piosenki Polskiej w Grodnie.

Związek Polaków na Białorusi serdecznie dziękuje Ministrowi Informacji Republiki Białoruś p. A. Butewiczowi za przekazanie Związkowi 2 milionów rubli na wydatki związane z edycją gazety "Głos znad Niemna".

Związek Polaków na Białorusi składa serdeczne podziękowanie dyrekcji Polskich Kolei Państwowych (PKP) i osobiście przedstawicielowi PKP w Mińsku p. dyrektorowi Ryszardowi Olszewskiemu, oraz ich kolegom białoruskim za pomoc w sprawie ułatwienia dojazdu polskim dzieciom z Białorusi na kolonie do Polski.

Droga do porozumienia

Ciąg dalszy ze str. 1

Dużo dyskusji wywołał również referat J. Zeznickiego na temat ustawy "O wolności wyznań organizacji religijnych". Oto kilka cytatów , które przybliżą czytelnikowi treść refaratu:

"Republika Białoruś jest spadkobierczynią Związku Radzieckiego, na terenie którego w wyniku zagarnięcia władzy przez partię komunistyczną, zostały kościoły oraz inne budynki kościelne należące do organizacji katolickich. Państwo Radzieckie nigdy się nie zajmowało budową kościołów, dlatego powinny one należeć do organizacji wyznaniowych. Ekspropriacja budynków kościelnych odbywała się wybiórczo i nie zgodnie z prawem w celu przekazania ich organizacjom radzieckim.

Jako spadkobierczyni Państwa Radzieckiego, Republika Białoruś nadała moc prawną artykułu 19, w wyniku czego zalegalizowała zagarnięcie mienia kościelnego przez państwo radzieckie i przywłaszczyła go sobie.

Dyskryminacyjny charakter artykułu 19, jego treść dają nam do zrozumienia, że Republika Białoruś przyznaje pośrednio legalność prawa do mienia organizacji religijnych.

Uwzględniając praktykę międzynarodową, uważam, że zniesienie artykułu 19 jest niezbędne!

Proponujemy następującą zmianę artykułu 19:

"Całe mienie organizacji religijnych zwraca się poprzednim gospodarzom nieodpłatnie.

Pytania dyskusyjne o przynależności własności organizacji religijnych rozstrzygają się za pośrednictwem sądu".

Tematyka konferencji była bardzo aktualna i potrzebna dla nowoutworzonego państwa białoruskiego. Każde państwo wzmacnia się nie przy pomocy broni i wprowadzenia reżimu totalitarnego, lecz dzięki prawu demokratycznemu i bezwzględnemu przestrzeganiu praw człowieka. Jeżeli państwo białoruskie będzie się wywiązywało ze swoich obowiązków wobec swoich obywateli, myślę, że w równym stopniu mieszkańcy Białorusi spełnią swoje obywatelskie obowiązki wobec państwa.

Irena Artisz

Białoruś gościła Prezydenta Rzeczypospolitej

W rezydencji w Zasławiu Lech Wałęsa przyjął premiera RB - Wiaczesława Kiebicza. Rozmowa dwóch polityków poświęcona była przede wszystkim kontaktom ekonomicznym Polski i Białorusi. Zwrócono również uwagę na konieczność uproszczenia kontaktów między obema narodami. Chodzi tu głównie o ułatwienia w przekraczaniu granicy państwowej.

Po południu Lech Wałęsa i towarzyszące mu osobistości złożyły wieniec pod krzyżem ku czci ofiar represji stalinowskich w Kuropatach. Tam też doszło do spotkania Prezydenta z liderem białoruskiej opozycji Zenonem Poźniakiem. Lech Wałęsa zaproponował zorganizowanie międzynarodowego funduszu, którego celem byłoby otoczenie opieką miejsca straceń wielu tysięcy Polaków i Białorusinów.

Drugi dzień pobytu rozpoczął się dla Prezydenckiej Pary bardzo wcześnie. Już o siódmej rano państwo Wałęsowie uczestniczyli w nabożeństwie w kościele katedralnym p.w. św. Felicjana w Mińsku. Do niedawna w zabytkowej XVIII-wiecznej katedrze nie mogło być nawet mowy o jakichkolwiek obchodach świąt religijnych.- W budynku tym nazywanym "Domem kultury fizycznej" mieściły się wyłącznie sale treningowe. Dopiero dwa lata temu mińscy katolicy otrzymali od władz miasta pozwolenie na użytkowanie drugiego piętra katedry.

Właśnie tam 29 czerwca odbyła się Msza św. z udziałem Prezydenta. Mszę św. koncelebrował Metropolita Miński i Mohylewski - Arcybiskup Kazimierz Świątek w asyście innych kapłanów. W imieniu białoruskich katolików wręczył on dostojnemu gościowi upominek - obraz Matki Boskiej Budsławskiej - patronki Białorusi.

W nabożeństwie uczestniczył również Metropolita Filaret - głowa białoruskiej cerkwi prawosławnej - który zaprosił państwo Wałęsów do odwiedzenia prawosławnej katedry Świętego Ducha - byłego kościoła bernardynek, zbudowanego w 1642 roku.

Przed południem Lech Wałęsa wystąpił w parlamencie białoruskim. Prezydent podkreślił, że na stabilną i demokratyczną Białoruś czeka cała Europa. Polska i Białoruś powinny popierać się wzajemnie i dążyć do zacieśnienia kontaktów we wszystkich sferach życia. Wiele miejsca w swoim wystąpieniu Lech Wałęsa poświęcił perspektywom współpracy ekonomicznej naszych krajów. Wkrótce powinny zostać zakończone prace, mające na celu organizację banku polsko-białoruskiego oraz otwarcie portu gdańskiego dla towarów białoruskich. Prezydent zwrócił też uwagę na konieczność podjęcia wspólnych przedsięwzięć w dziedzinie ekologii i ochrony środowiska.

Następnie Lech Wałęsa spotkał się z pracownikami Ambasady RP w Mińsku. Gospodarzem spotkania była pani Ambasador - prof. Elżbieta Smułkowa.

Konferencja prasowa, która odbyła się w Narodowym Centrum Prasowym w Mińsku zgromadziła liczne rzesze dziennikarzy białoruskich i zagranicznych (z Prezydentem przyleciało około 20 przedstawicieli mass mediów z Polski). Jeszcze raz liderzy dwóch sąsiedzkich krajów wyrazili swoje zadowolenie z rezultatów wizyty. Lech Wałęsa zapewnił, że do 2000 roku między Polską i Białorusią nie będzie granicy. Również Stanisław Szuszkiewicz zwrócił uwagę na konieczność ułatwienia i zacieśnienia wzajemnych kontaktów na wszystkich szczeblach. Konferencją prasową zakończył się pobyt Lecha Wałęsy w Mińsku. Po południu Prezydent z towarzyszącą mu delegacją, żegnany przez przewodniczącego Rady Najwyższej RB, udał się do Baranowicz i Nowogródka na spotkanie z przedstawicielami białoruskiej Polonii.

Leszek Ratajczak
Mińsk

Do prezesów oddziałów ZPB.

Kierownicy rejonowych oddziałów oświaty narodowej (RONO) nic nie mając przeciwko wprowadzeniu nauki języka polskiego do szkół, nie czynią żadnych kroków w kwestii kształcenia nauczycieli. Szczególnie jest to widoczne poza granicami Grodzieńszczyzny.

Tymczasem z dniem 1 września b.r. miała być zlikwidowana jedna z grup kształcenia nauczycieli języka polskiego na Uniwersytecie Grodzieńskim. Miało to mieć miejsce w czasie, gdy odłogiem leży sprawa szkolnictwa polskiego w całej Republice z powodu braku wykwalifikowanych nauczycieli tego przedmiotu.

Po rozmowach z Ministerstwem Oświaty Republiki i Uniwersytetem Grodzieńskim udało się zachować dwie grupy na następny rok akademicki pod warunkiem, że przedstawimy Ministerstwu i Uniwersytowi swoje propozycje, dotyczące zapotrzebowania na nauczycieli języka polskiego w terenie. W tej sprawie liczymy na Waszą pomoc, ponieważ nikt lepiej od Was nie zna sytuacji na terenie Waszego Oddziału.

Na podstawie nadesłanych przez Was informacji rejonowe kuratoria oświaty będą celowo z Waszych terenów skierowywać młodzież na studia polonistyczne na Uniwersytecie Grodzieńskim.

W związku z powyższym prosimy o pilne nadesłanie do nas informacji o zapotrzebowaniu na nauczycieli języka polskiego na Waszym terenie, z uwzględnieniem następujących pozycji:

- numer szkoły miejskiej lub nazwa szkoły wiejskiej;

- ilość klas, w których obecnie jest wykładany i będzie w przyszłości wykładany język polski;

- w jakiej formie (polska klasa, jako przedmiot, fakultatyw);

- potrzebna ilość nauczycieli języka polskiego.

Prezes Związku Tadeusz Gawin
Kierownik Działu Oświaty ZPB Teresa Kryszyń

"Rzym - 4" w Grodnie.

Ciąg dalszy na str. 2

Jednocześnie odbywały się obrady Międzynarodowego Komitetu Białorusinistów, podczas których omawiano wyniki oraz perspektywy działalności Międzynarodowej Asocjacji Białorusinów.

Następna Konferencja "Rzym - 5" odbędzie się w Wilnie w 1994 roku.

26 lipca - św. Joachima i Anny, rodziców NMP.

29 lipca - św. Marty.

31 lipca - św. Ignacego z Loyoli, kapłana.

Na chwałę Bożą.

Ignacy Loyola, założyciel Towarzystwa Jezusowego (Jezuitów), urodził się w 1491 roku w Loyoli na terenie Hiszpanii. Początkowo wybrał karierę doczesną, zaciągając się do wojska. Ranny w bitwie przeżywa nawrócenie i rozpoczyna nowy okres życia.

W roku 1523 udał się do Rzymu, stamtąd zaś przez Wenecję do Ziemi Świętej. Posłuszny poleceniu legata papieskiego wrócił do kraju i mimo spóźnionego wieku (34 lata) rozpoczął naukę. Prowadził w tym czasie ostry, pokutniczy tryb życia. Studiował najpierw w Hiszpanii, później w Paryżu, gdzie też zgromadził wokół siebie pierwszych towarzyszy. W dniu 15 sierpnia 1534 roku wszyscy złożyli śluby ubóstwa, czystości i udania się do Ziemi Św., a także podporządkowania się bez reszty papieskim decyzjom. Był to początek przyszłego Towarzystwa Jezusowego.

Ignacy po ukończeniu teologii, przyjmuje święcenia kapłańskie. To samo uczynili jego towarzysze. Podjęli oni pracę w szpitalach, nauczali na ulicach Rzymu katechizmu, głosili kazania. Wkrótce zredagowano Konstytucję zakonną (tzw. Formułę), zatwierdzona, przez Pawła III w 1540 r. Przełożonym generalnym stowarzyszenia wybrano Ignacego. Wkrótce organizował placówki swego zakonu w różnych krajach poza Italią, podejmując również pracę misyjną.

Ignacy Loyola zmarł 31 lipca 1556 roku, pozostawiając potomności sporą spuściznę literacką: około 7 tys. listów, zawierających bardzo cenne pouczenia duchowe, tzw. "Opowiadanie pielgrzyma", czyli sporządzoną pod jego dyktando część autobiografii. Największe jednak znaczenie posiadają 2 dzieła: "Konstytucja zakonu" oraz "Ćwiczenia duchowe". To ostatnie stało się potężną inspiracją wielkiego ruchu rekolekcyjnego i ożywiło działalność wielu misjonarzy.

Święty Ignacy zaliczany jest do największych zakonodawców i organizatorów życia religijnego w chrześcijaństwie. Założony przez niego zakon zasłużył się bardzo Kościołowi, realizując hasło: "Wszystko na większą chwałę Bożą".

Siostra Mirosława

! OGŁOSZENIE !

Dnia 31 lipca w Nowogródku odbędzie się przedstawienie "Nowogródzkie męczenniczki" w wykonaniu Teatru Szkolnego Sióstr Nazaretanek. Początek o godz 16.

Dnia 1 sierpnia przedstawienie tego samego spektaklu odbędzie się w Teatrze Dramatycznym w Grodnie o godz. 15 i 19.

W 50 ROCZNICĘ TRAGEDII

W duchowej łączności z Nowogródzkimi Męczenniczkami pragniemy uczcić dzień ich narodzin dla nieba w 50-tą rocznicę śmierci.

Serdecznie zapraszamy do Nowogródzkiej Fary na modlitwę w dniu 31.VII.93 r. o godzinie 12 czasu lokalnego.

Siostry Nazaretanki

NOWOGRÓDZKIE SIOSTRY

Powróćmy raz jeszcze pamięcią do Nowogródka sprzed 50-laty, gdy przedstawiał jeden wielki wulkan ognia i dymu, gdy na mieszkańców miasta spoglądały ponuro oczodoły wypalonych kamienic. Wśród zgliszcz i dymów jawią się nam jako przeciwwaga okrucieństwa i przemocy... Nazaretanki z Nowogródka - apostołki miłości.

Przybyły tu 4 września 1929 roku na prośbę Pasterza diecezji pińskiej Ks. Biskupa Zygmunta Łozińskiego. Zmuszone do zamieszkania na peryferiach miasta przez nieprzychylnie ustosunkowane lokalne władze państwowe, bez światła, wody i innych środków do życia - trwały w nadziei. Pomocą i zachętą zabrzmiały im prorocze słowa Ks. Karola Lubiańca, przybyłego tu w celach poświęcenia skromnego domu Nazaretanek. Powiedział: "Nie lękajcie się, naśladując ubogiego Chrystusa, dla którego nie było miejsca w Betlejem... Miasto przyjmie was i chlubić się będzie, że Was posiada..."

Nie lękały się, ofiarowując całe życie służbie najuboższym, opuszczonym, cierpiącym, chorym, a Bóg błogosławił łaską ich skromne apostolstwo miłości. Po kilku miesiącach zamieszkały we własnym domu naprzeciwko XIV-wiecznej Witoldowej Fary, która staje się odtąd przedmiotem ich szczególnej troski. W roku 1931 Siostry Nazaretanki otwierają w Nowogródku polską szkołę powszechną, ku ogromnej radości rodaków. Już wkrótce napływ dzieci i młodzieży jest tak duży, że siostry stają przed koniecznością budowy nowego budynku szkolnego. W ciągu zaledwie 8-miu miesięcy wyrasta nowa szkoła. Nowogrodzianie przyjmują ją jako cud Opatrzności Bożej, a także owoc wytężonej, ofiarnej pracy sióstr, na które patrzą z coraz większym podziwem. Władze państwowe i szkolne wysoko oceniają poziom nauczania i wychowania. Wpajanie zasad etyczno - religijnych i miłości Ojczyzny wytworzyło silną więź społeczną i zahartowało serca młodzieży na zbliżającą się pożogę wojenną.

Wybuch II-giej wojny światowej, a zwłaszcza wkroczenie do Nowogródka dnia 17 września 1939 roku wojsk sowieckich sparaliżowało życie miasta. Siostry wysiedlone z klasztoru musiały w świeckich ubraniach szukać pracy. Spotykały się jedynie podczas codziennych nabożeństw w bliskiej sercu farze.

22 czerwca 1941 roku wybucha wojna sowiecko - niemiecka. Siostry otrzymują pomieszczenie w zniszczonym, wilgotnym domu żydowskim. Fara gromadzi coraz więcej ludzi na nabożeństwach. Na prężną działalność partyzantów okupanci odpowiadają coraz groźniejszymi aktami terroru. W pobliskich lasach giną grupami ludzie, wśród nich wielu kapłanów.

Nadeszła ciepła wiosna 1943 roku. Nowogródzka Fara gromadzi znękanych, ale i ufnych mieszkańców na uroczystościach pierwszokomunijnych. Okupant bardziej spogląda na Farę - źródło życia religijnego i uczuć patriotycznych.

W pamiętną noc z 17 na 18 lipca 1943 roku faszyści dokonują masowych aresztowań mieszkańców Nowogródka. Miasto milknie w bólu i przerażeniu. Owa żałoba ogarniająca wszystko i wszystkich w upalne dni lipcowe spadła całym ciężarem na serca sióstr, serca w pełni oddane Bogu i bliźniemu. Ciężarem tym większym, gdy w dwa dni później rozeszła się pogłoska, że na czarnej liście poszukiwanych przez gestapo znajduje się również ksiądz kapelan Aleksander Zienkiewicz, ostatni już kapłan w Nowogródku.

Służyć braciom... ale jak im dopomóc?... Wpatrzone w ofiarę Chrystusa, który życie dał za zbawienie świata - zrozumiały wezwanie Pana. Nie szukając górnolotnych słów, przełożona domu zakonnego - siostra Stella Mardosewicz wypowiedziała w imieniu swych towarzyszek akt oddania się:

"Boże mój, jeśli potrzebna ofiara z życia - niech raczej nas rozstrzelają, niż tych, którzy mają rodziny... raczej nas, Ksiądz kapelan jest o wiele bardziej potrzebny na tym świecie niż my..."

Złożyły ofiarę za braci i Bóg ją przyjął. Po upływie kilku dni, 31 lipca 1943 roku, Siostry otrzymały polecenie stawienia się w komisariacie. Po wieczornym nabożeństwie różańcowym, żegnane błogosławieństwem księdza kapelana wyruszyły parami w swą ostatnią drogę - jedenaście Nazaretanek. Dwunasta - siostra Małgorzata z oddaniem pełniła swój wieczorny dyżur w szpitalu. Noc upłynęła na trwożnym i bezskutecznym oczekiwaniu - nie wróciły. Nazajutrz 1 sierpnia 1943 roku, gdy jeszcze promienie niedzielnego poranka padały na opustoszałe klęczniki sióstr, zgromadzeni w kościele ludzie stawiali sobie nurtujące do dziś pytanie: Co działo się owej nocy?

Niejasne, cichcem udzielane wieści mówiły o wywiezieniu Sióstr poza miasto około godziny 22.00 i o drodze powrotnej, o nocy spędzonej w lochach komisariatu, gdzie palacz kotłowni zauważył w pyle posadzki ślady rozkrzyżowanych postaci, przeżywających swą noc Getsemańską. Bóg tylko zna tajemnicę tej nocy. Po kilku dniach straszny domysł stał się faktem. O świcie 1 sierpnia 1943 roku jedenaście sióstr zostało przewiezionych ciężarowym autem do lasu, 5 kilometrów od miasta. Rozstrzelano je wraz z chłopcem, którego prawdopodobnie zmuszono do kopania dołu. Tajemnicę tę zdradził jeden z uczestników egzekucji, gestapowiec pochodzący z Łotwy, zakwaterowany w pobliskim domu, który nie wytrzymując wewnętrznego napięcia, zawołał:

"Jak one szły! Trzeba było widzieć jak one szły! Te wasze siostry!... One rzeczywiście były niewinne".

Owoce ofiary stały się widzialne, nikt z grupy aresztowanych dnia 18 lipca nie zginął, niektórych zwolniono do domu, innych deportowano na roboty na zachód. Ksiądz kapelan Aleksander Zienkiewicz, mimo kilkakrotnego śmiertelnego zagrożenia, w sposób po ludzku niezrozumiały wychodził bezpiecznie z rąk oprawców.

Po przejęciu Nowogródka przez wojsko sowieckie ks. Zienkiewicz zorganizował w dniu 19 marca 1945 roku ekshumację rozstrzelanych sióstr. Pochowano je w mogile obok Fary. On sam został przy życiu, by świadczyć o złożonej przez siostry ofierze, jak jest o tym dogłębnie przekonany. Dwunasta Nazaretanka - siostra Małgorzata odczytała swoje powołanie i ocalenie jako wezwanie Boże do podtrzymywania płomienia wiary i organizowania życia religijnego na terenie Nowogródka.

Przeżyła inne - białe męczeństwo złączona duchowo z jedenastoma męczenniczkami.

Mieszkańcy Nowogródka nie zapomnieli o swoich Siostrach. Wdzięczność ich powraca w zapachu świeżych kwiatów na sarkofagu męczenniczek. W każdą rocznicę ich męczeńskiej śmierci, dawni nowogródczy uczniowie zbierają się na Jasnej Górze dla uczczenia Boga, który taką mocą miłości obdarzył swe skromne służebnice.

Na skutek napływających z terenu Nowogródczyzny wieści o otrzymanych za przyczyną sióstr męczenniczek łask, ówczesna przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Najśw. Rodziny z Nazaretu - Matka Celesta Słowik zwróciła się do władz kościelnych z prośbą o rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego. Administrator Apostolski Miński, ks. Biskup Tadeusz Kondrusiewicz po rozpatrzeniu sprawy, przesłał odnośną dokumentację do Kongregacji do Spraw Świętych w Rzymie. W odpowiedzi na to, dnia 11 października 1990 roku Stolica Apostolska wydała "Nihil obstat" ogłaszając, że nie ma żadnych przeszkód w przeprowadzeniu kanonizacji służebnic bożych: Adeli Mardosewicz (w zakonie S. Stelli) i dziesięciu towarzyszek ze Zgromadzenia Sióstr Najśw. Rodziny z Nazaretu.

Uroczyste rozpoczęcie procesu kanonizacyjnego miało miejsce w Warszawie dnia 18 września 1991 roku. Kilka dni później, w dniach 25-27 września 1991 w Nowogródzkiej Farze odbyła się uroczystość ekshumacji i przeniesienia szczątków sióstr męczenniczek do sarkofagu.

Męczeńska śmierć Sióstr Nazaretanek jest dla nas znakiem wiary i miłości do końca, oddania się Bogu i bliźniemu.

S. Noela Wojtatowicz, Nazaretanka

S P O T

28 czerwca Polski Prezydent odbył spotkania z przewodniczącym Rady Najwyższej RB Stanisławem Szuszkiewiczem, przedstawicielami Rządu i Rady Najwyższej Białorusi. Podczas oficjalnego obiadu wydanego na cześć Głowy Państwa Polskiego głos zabrał Lech Wałęsa. W swoim przemówieniu Prezydent RP zapoznał obecnych z celem swojej wizyty na Białorusi. Przemówienie Prezydenta RP Lecha Wałęsy drukujemy bez skrótów.

Szanowny Panie Przewodniczący.

Szanowne Panie i Panowie.

Rok temu miałem zaszczyt przyjmować Pana na polskiej ziemi. Nasze spotkanie wspominam z prawdziwym zadowoleniem. Dało ono dobre plony. Uznaliśmy - jak Pan zapewne pamięta - że przeszłość należy pozostawić historykom. Natomiast my, jak przystało politykom, postanowiliśmy się zmierzyć ze współczesnością. Przyjąć wezwanie dnia dzisiejszego, przepowiadającego nadchodzącą przyszłość. Uważam, że była to mądra i rozważna decyzja, że wykazaliśmy wiele zdrowej rozwagi i przezorności. Myślę, Panie Przewodniczący, że Pan podziela moje poglądy i że moje pojmowanie współczesnych problemów nie jest Panu obce.

Szanowni Panie i Panowie.

Nie zawsze uświadamiamy sobie, w jak szczególnym okresie żyjemy. Jak ważnych wypadków jesteśmy świadkami. Na naszych oczach bez walki i przelewu krwi runął stary system. Przełamały się stare porządki. Zniewolone narody powstały z kolan. Znowu zdobyły wolność i prawo do samookreślenia. Wolność zatryumfowała. Tak się złożyło, że nam wypadło żyć w tej szczególnej epoce. Urzeczywistnić dawno oczekiwane marzenia. Nasycić głód wolności. Białoruś i Polska są dzisiaj niezależne i suwerenne. Powróciły do rodziny wolnych narodów. Nasze państwa znów uzyskały należne im miejsce na mapie Europy.

Jednak nie byliśmy dostatecznie praktyczni. Byliśmy naiwni i romantyczni. Myśleliśmy, że wystarczy zwalczyć komunizm i niesprawiedliwy system, odzyskać wolność - a reszta sama się zrobi. Dzisiaj już wiemy, że tak nie jest. Budowa nowej rzeczywistości, nowego ładu systemowego i gospodarczego stanowi długoterminowy i złożony proces. Odbywa się on w znojnym trudzie. Przybliża do celu krok po kroku.

Jednak innej drogi nie ma. Trzeba iść w tym kierunku. W kierunku demokracji i gospodarki wolnorynkowej. Jest to droga, którą wybrały inne społeczeństwa, które są dziś zamożne i ustabilizowane. Jestem przekonany, że wykażemy dość uporu, cierpliwości i konsekwencji, by zrobić mądry użytek z niedawno osiągniętej wolności. Zbyt długo na nią oczekiwaliśmy. Zbyt wysoką cenę zapłaciliśmy za naszą niepodległość. Wierzę głęboko, że uda nam się sprostać wymogom czasu. Przezwyciężyć trudności! Osiągnąć wyznaczony cel. Wskazują na to cechy naszego charakteru. Polacy i Białorusini są podobni do siebie. Jednakowo żwawi, obrotni i dynamiczni, ciekawi świata. Miałem możność przekonać się o tym w czasie mego pobytu tutaj. Jest to dobra przepowiednia dla Waszych przemian.

Szanowne Panie i Panowie.

Białoruś i Polska wkroczyły na trudną drogę do Zjednoczonej Europy. Drogę tę łżej nam będzie pokonać, jeśli będziemy iść razem. Przedtem jednakże musimy nauczyć się współpracować. Dzielić się doświadczeniem. Być solidarni względem siebie. Prawdę tę uważam za oczywistą.

Słowo do rodaków

Gdy pojawiła się "Solidarność" pamiętaliśmy o Was. Skierowaliśmy odezwę do narodów Europy Centralno-Wschodniej, ponieważ uświadamialiśmy sobie, że wolność jest rzeczą niepodzielną. Ciężko się z niej cieszyć w otoczeniu zniewolonych narodów. Od tej pory rozpoczęły się nasze kontakty. Wielu działaczy białoruskiej opozycji złożyło wizyty u mnie w Polsce. Prowadziliśmy dyskusje i spory. Rozmawialiśmy o przyszłości naszych państw. O przyszłości naszego kontynentu. Doszliśmy do wniosku, że w budownictwie nowego ładu europejskiego nie może zabraknąć Polski i Białorusi. Jego stan ostateczny powinien być dziełem nas wszystkich.

Pozwolę sobie wznieść toast za pomyślny rozwój suwerennej, niepodległej Republiki Białoruś, a także suwerennej Rzeczypospolitej Polski.

Za przyjaźń i dobre sąsiedztwo narodów.

Za rozwój nowych, młodych demokracji w Centralnej i Wschodniej Europie.

Za jedność wszystkich państw i narodów Europy.

Za Wasze sukcesy Panie Stanisławie.

29 czerwca 1993 r. po spotkaniu w Mińsku z Przewodniczącym Rady Najwyższej Republiki Białoruś Stanisławem Szuszkiewiczem Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa wraz z małżonką przyleciał do Baranowicz. Został on serdecznie powitany w Klubie Polskim przez Wiceprezesa Oddziału ZPB w Baranowiczach Elżbietę Dołęgę-Wrzosek oraz licznie zebranych Polaków. Odbyło się krótkie spotkanie Prezydenta RP Lecha Wałęsy z Zarządem Głównym ZPB.

Około godziny 17.00 Lech Wałęsa z małżonką oraz towarzyszące mu osoby weszły do salę Domu Sztuki gdzie miało się odbyć spotkanie z Polakami zamieszkałymi na Białorusi. Honorowego gościa z małżonką powitały miejscowe zespoły amatorskie.

Oficjalne spotkanie rozpoczęło się od odśpiewania "Roty". Przebieg spotkania przekazujemy bez skrótów.

Krótkie powitalne przemówienie wygłosił mer Baranowicz Nikołaj Łobko.

"Serdecznie witamy Pana Prezydenta z małżonką na ziemi białoruskiej, jest to dla nas wielki zaszczyt gościć tak szanownego gościa. Niewątpliwie, wszyscy z niecierpliwością i wielką nadzieją czekają na rozpoczęcie naszego dzisiejszego spotkania. Dlatego proponuję, aby głos zabrał Pan Prezydent".

Minister Wrzeciński: "Witam Państwa serdecznie i tak, jak Państwo przewidują nie będę wygłaszał przemówień, bo wiem żeście nie na mnie czekali więc oddaję głos Panu Prezydentowi".

Następnie głos zabrał prezes Związku Polaków na Białorusi Tadeusz Gawin:

"Wielce Szanowny Panie Prezydencie Trzeciej Rzeczypospolitej!

Drodzy Goście!

W życiu narodu bywają dni i lata rodosne i podniosłe, smutne i napełnione cierpieniem. Polacy zamieszkujący Białoruś doświadczyli szczególnie bólu i cierpienia. Przez ostatnie pół wieku do polskości nie można było przyznawać się. Rządzącej klasie komunistów zależało na zniszczeniu wszystkiego co polskie. Również przywódcy PRL-u nie upomnieli się o prawa należne mniejszości polskiej na Wschodzie.

W Klubie Polskim

Ale wszystko ma swój początek i koniec.

Powitanie w Baranowiczach

W 1988 r. zaszły poważne zmiany w sytuacji politycznej w byłym ZSRR, które pozwoliły nam otworzyć pierwsze organizacje polskie w Grodnie, Lidzie i Baranowiczach. Właśnie z tych organizacji utworzył się ZPB.

Celem Związku jest budzenie świadomości narodowej i obrona istotnych interesów mniejszości polskiej na Białorusi. Nadzieje pokładane w Trzeciej Rzeczypospolitej nie okazały się daremne. Wielką pomoc niesie organizacja "Wspólnota Polska" na czele z jej dzielnym prezesem prof. A. Stelmachowskim.

W listopadzie ub. r. w Grodnie gościliśmy premiera RP panią Hannę Suchocką.

Było to pierwsze oficjalne spotkanie premiera Rzeczypospolitej Polskiej z Polakami mieszkającymi na Białorusi.

Dzisiaj mamy zaszczyt gościć Głowę odrodzonego państwa polskiego Pana Prezydenta Lecha Wałęsę wraz z małżonką. W osobie Pana Prezydenta witamy tego, który stał się w Polsce i Europie symbolem pokojowej walki z komunizmem, który swoją działalnością przyczynił się do zburzenia fundamentów systemu, zniewalającego człowieka.

Witamy Polaka, którego wysiłki na rzecz pokoju i demokracji dostrzegł i nagrodził świat przyznając Pokojową Nagrodę Nobla.

W imieniu Polek i Polaków zamieszkujących Republika Białoruś pragnę wyrazić głęboką radość ze spotkania z Panem Prezydentem. Pańska wizyta jest dla nas wizytą nadziei: los Polaków na Białorusi nie jest Panu obojętny.

Przybycie Prezydenta RP jest wydarzeniem o głębokim znaczeniu historycznym. Jest to pierwsze tego typu spotkanie, ale na pewno nie ostatnie. Liczymy na dalszą pamięć Macierzy o braciach zza Buga.

Witając Pana Prezydenta wśród nas żywię głęboką nadzieję, że przykre doświadczenia historyczne Polaków z tych terenów jak również problemy obecne nie będą obce, ani dla Pana Prezydenta, ani dla narodu polskiego.

Gorąco pragnę powitać na naszym spotkaniu osoby towarzyszące Panu Prezydentowi i członków delegacji.

Witamy przedstawicieli władz Republiki Białoruś w osobie Pana Wicepremiera Diemczuka Michaiła Iwanowicza i zastępcę przewodniczącego komisji do spraw rodziny Panią Olgę Gołubowicz oraz mera Baranowicz Nikołaja Łobko."

Następnie głos zabrał Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa. Niestety z powodu braku czasu Prezydent RP nie miał możliwości wygłosić swego przemówienia w całości. Zamieszczamy tekst przemówienia bez skrótów.

"Drodzy Rodacy,

Szanowni Państwo!

Z prawdziwym wzruszeniem mówię Państwu, mówię wszystkim Polakom zamieszkałym na Białorusi - dzień dobry. To naprawdę dobry dzień. Po tylu latach Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może gościć na tej ziemi, ma prawo być wśród was,

KANIA

poznać bliżej Wasze problemy, porozmawiać.

Za nami wiele złych dni, wiele niedobrych lat, lat wymuszonego rozdzielenia, sztucznie budowanych murów, kordonów dzielących nie tylko ludzi, ale nawet ich myśli i uczucia. Mam nadzieję, że te dni już nie wrócą. Wierzę, że odtąd już zawsze będziemy mogli sobie powiedzieć - dzień dobry, dobry dla polsko-białoruskiego współżycia, dla naszych wzajemnych stosunków, dla Waszych kontaktów z Polską. Taką nadzieję pozwala żywić powstająca do niepodległego bytu wolna i suwerenna Republika Białoruś.

Szanowni Państwo! Polska ze zrozumiałą sympatią i życzliwością obserwuje trudny proces kształtowania nowej państwowości Białorusi, odzyskiwania tożsamości narodowej zamieszkujących tu ludzi. Lata wynaradawiania i prześladowań na tej ziemi uczyniły szczególne spustoszenia. Niepodległa Białoruś stoi na dziś przed zadaniem niezwykłym. Budowanie struktur państwowych łączy się z procesem odradzania kultury i języka. Naród białoruski odzyskuje własne oblicze. Podobne zjawiska obserwuje się wśród zamieszkujących na Białorusi mniejszości narodowych. Także Polaków. Wierzę, że nie będzie nas to dzielić.

Białoruś - to niegdyś ziemie Wielkiego Księstwa Litewskiego - zawsze była ojczyzną wielu narodów, religii i kultur. Dziś Republika Białoruś stara się być godną tych tradycji spadkobierczynią. Zgodne współżycie wielu różnych kultur i narodowości jest Waszym cennym dziedzictwem, skarbem, który należy chronić, zwłaszcza teraz, kiedy wokół nas nie brak tragicznych przykładów konfliktów narodowościowych, odradzania się nacjonalizmów.

Traktat zawarty przez nasze kraje gwarantuje prawa mniejszościom narodowym, zgodnie z europejskimi standardami. Oznacza to, że Polacy na Białorusi, podobnie jak Białorusini w Polsce mają możliwość edukacji we własnym języku, swobodnego rozwijania narodowej kultury, tworzenia własnych instytucji i organizacji.

W gronie Polaków

Wiem, że traktat to zaledwie intencja, to ramy prawne. Życie wypełni je konkretną treścią, dotychczasowy przebieg naszych kontaktów, nasza współpraca na szczeblu państwowym, rządowym i lokalnym - pozwala nie bez optymizmu patrzeć w przyszłość.

Drodzy Rodacy!

Chciałbym, abyście mieli świadomość, że nie jesteście sami. Pamiętamy o Was mimo, że starano się nas rozdzielić. Nie zapomnieliśmy, że należycie do wielkiej narodowej wspólnoty Polaków. Narodziny niepodległej Białorusi skróciły dzielący nas do tej pory dystans. Bliższe stają się nam Wasze problemy, znamy Wasze kłopoty i trudności, cieszą Wasze osiągnięcia. Doceniamy zasługi w odradzaniu polskości na Białorusi, wielką pracę, jaką wykonujecie odbudowując rodzimą oświatę. Próbujemy ją wspierać. Nasze Ministerstwo Edukacji Narodowej patronuje wyjazdom na Białoruś nauczycieli z Polski. W kraju kształcą się przyszli nauczyciele języka polskiego, pochodzący z Białorusi. Na studiach w Polsce jest coraz więcej młodzieży ze Wschodu. Staramy się, aby coraz więcej dzieci mogło przyjeżdżać do nas na kolonie i obozy.

Z radością przyjmujemy odradzanie się narodowej tradycji i kultury na ziemi białoruskiej, cieszą Wasze starania, by ich wartości wzbogacały ten kraj, by wzbogacały białoruski naród, tak jak białoruska kultura Was wzbogaca.

Przed Polakami, obywatelami Białorusi, stoi wielka szansa i ogromne zadanie. Szansa zbliżenia naszych narodów, zadanie pośrednictwa w tym tak ważnym dziele. Ważnym dla naszej przyszłości, dla współżycia naszych państw i narodów. Bądźcie razem orędownikami tej pięknej idei: zrozumienia i porozumienia, przyjaźni pomiędzy naszymi - tak przecież sobie bliskimi - narodami. W tym dziele możecie liczyć na naszą pomoc.

Chcemy Was wspierać i pomagać w kłopotach i trudnościach, także w Waszych przedsięwzięciach. Bardzo ważne jest, aby Polacy podejmowali inicjatywy gospodarcze, aktywnie włączali się w budowanie nowego systemu ekonomicznego Białorusi. Liczę, że staniecie się ważnym ogniwem we współpracy ekonomicznej z Polską. Do Polski macie zawsze otwarte drzwi. Tworzy się nowe przejścia graniczne, niedługo powstaną placówki konsularne w Brześciu i Grodnie. Otworem stoi ambasada polska w Mińsku, traktujcie ją jako placówkę przyjazną i pomocną, przez nią najkrócej Wam do Warszawy i prezydenta.

Szanowni Państwo!

Nam również nie brak w kraju kłopotów. Weszliśmy na drogę przebudowy i nie jest to droga łatwa. Nasza kieszeń jest niestety znacznie mniejsza niż nasze serce. Musimy stąpać po ziemi, liczyć się z możliwościami. Ważne jest więc, aby znajdować takie rozwiązania, które Wam pomogą, ale mieścić się będą w naszych możliwościach. Musimy wspólnie ich szukać. Przy Urzędzie Prezydenta RP powstaje Rada do Spraw Polonii. Mam nadzieję, że nie zabraknie w niej reprezentanta Waszego środowiska, że głos Polaków z Białorusi będzie tam słyszany.

Mogę Was zapewnić, że na ten głos Prezydent RP będzie miał ucho bardzo wrażliwe.

Po zakończeniu części oficjalnej Prezydent odpowiedział na liczne pytania.

Elżbieta Dołęga-Wrzosek (Baranowicze), poruszyła problem podwójnego obywatelstwa dla Polaków zamieszkałych na terenie Białorusi oraz ułatwienia przekraczania przejść granicznych.

Lech Wałęsa oświadczył o zamiarze powołania Rady Prezydenckiej do spraw Polonii, która powinna przyczynić się do rozwiązania wielu palących problemów. Musicie przekonać społeczeństwo białoruskie o lojalności Polski i Polaków względem Białorusi. Postaram się, aby w roku 2000 nie było granic między Polską i Białorusią.

Zofia Boradyn (Nowogródek), poruszyła trudny problem odrodzenia szkolnictwa w języku polskim na Białorusi, niechęci władz terenowych w rozwiązywaniu tego problemu, prosiła o patronat nad klasami polskimi na Białorusi.

Lech Wałęsa: "Polska musi Wam podziękować, że ście wytrwali w polskości. Ale nie wolno Wam, mnie podejmować walki o zmianę granic. Musimy udowodnić, że chcemy żyć w przyjaźni, chcemy się tolerować nawzajem, chcemy aby Białorusini nam uwierzyli. Kocham Nowogródek i chcę, aby wszystko się u Was układało jak najlepiej.

Na ziemi Mickiewiczowskiej

Przedstawiciel BNF-u, w swym powitaniu podkreślił, że w Lechu Wałęsie BNF widzi osobę, która przyczyniła się do upadku komunizmu na całym świecie. Na Białorusi jest miejsce dla każdego narodu. BNF będzie dążył do demokracji, sprzyjał przyjaznym kontaktom pomiędzy Polską i Białorusią.

Lech Wałęsa: "Cieszę się, myślę, że te słowa należy zapełnić treścią. Narody mają już dość słów. Dlatego należy jak najszybciej działać.

Powinniśmy znieść granice, zwrócić to co komu zabrano, zwrócić działalność Kościołowi.

Proponuję pańskiej organizacji rozwiązanie tych problemów.

Przedstawiciel BNF-u: "Rozwiążemy te zadania, gdy będziemy u władzy. U nas nadal są gospodarzami przedstawiciele systemu totalitarno-komunistycznego, w zasadzie nic się nie zmieniło".

Lech Wałęsa: "Zmieniło się już to, że polski Prezydent jest na tej ziemi".

P. Rewkowska, poruszyła problem zwrotu mienia kościelnego przez władze terenowe oraz wypłaty odszkodowań za skonfiskowane mienie osobom represjonowanym przez reżim stalinowski.

Lech Wałęsa: "Nas o tym informują o tym, będę płacił Białorusinom tym, czym płacą Polakom tu zamieszkałym. Tyle lat wytrzymaliście, bardzo Was proszę jeszcze trochę zaczekajcie."

..."Polscy i Białoruscy uczeni powinni wreszcie powiedzieć kim jesteśmy (nawiązuję do publikacji w prasie białoruskiej o tym, że jesteśmy spolonizowanymi Białorusinami). Chcę również poruszyć problem księży z Polski, którym inspiruje się polonizacja Białorusi.

Lech Wałęsa: "Władza najwyższa tak nie myśli. Informujcie mnie. Udowodnijcie wszystkim, że kochacie tę ziemię, jestem pewien, że muszą zajść zmiany w duszach ludzkich".

Spotkanie dobiegło końca około godziny 18.20, po czym Lech Wałęsa wraz z małżonką skierowali się do Nowogródka, gdzie zwiedzili Dom-Muzeum wielkiego polskiego wieszcza Adama Mickiewicza. Po zwiedzeniu Nowogródka Prezydent RP Lech Wałęsa z małżonką udali się na lotnisko, skąd odlecieli do Warszawy.

Irena Artisz
Józef Dziurbejko

Pierwsza Dama Polski gościem Białorusi

Prezydentowi Lechowi Wałęsie w podróży na Białoruś towarzyszyła jego żona - Danuta, która uczestniczyła w oficjalnej części wizyty, a jednocześnie brała udział w imprezach według specjalnie dla niej przygotowanego programu.

Już podczas pierwszego dnia pobytu w Mińsku pani Wałęsowa odwiedziła Dziecięce Republikańskie Centrum Onkohematologii. Spotkała się z dyrekcją placówki i jej pacjentami. Znaczna ich część stała się ofiarami tragicznych następstw katastrofy w Czernobylu. Pani Prezydentowa podarowała Centrum Onkohematologii bardzo drogie preparaty medyczne - cytostatyki, służące do leczenia chorych na raka dzieci. W Polsce Danuta Wałęsowa znana jest z aktywnej działalności dobroczynnej. Wielokrotnie brała ona udział w organizowaniu akcji charytatywnych, tworzeniu funduszy pomocy dla dzieci niepełnosprawnych.

Tego samego dnia polska Pierwsza Dama udała się do muzeum Stanisława Moniuszki w Ubielu. To właśnie w tym majątku w 1819 roku przyszedł na świat wielki polski kompozytor - twórca polskiej opery narodowej. Aktywnie dobiegają końca prace, mające na celu wierne odtworzenie miejsca urodzin St. Moniuszki. Danuta Wałęsowa zwiedziła organizujące się muzeum i podziękowała miejscowym aktywistom za kultywowanie pamięci o wielkim rodaku.

We wtorek po Mszy św. w mińskiej katedrze Pani Wałęsowa była gościem Zakładów Porcelany i Porcelitu w Mińsku. Po spotkaniu z gospodarzami zakładów D. Wałęsowa zapoznała się z produkcją znanej w kraju fabryki, której załoga przekazała dostojnemu gościowi upominki - porcelanowe wazony.

Krótkie zwiedzanie miasta rozpoczęło się od Przedmieścia Świętej Trójcy - jednej z najstarszych dzielnic białoruskiej stolicy. Podczas spaceru wśród zabytkowych kamienic Danuta Wałęsowa nie mogła sobie odmówić zaglądnięcia do sklepów z białoruskimi upominkami.

Po południu 29 czerwca wraz z mężem Pani Prezydentowa opuściła Mińsk udając się do Baranowicz.

Leszek Ratajczak
Mińsk

Rocznica Powstania Warszawskiego

Dni krwi i chwały

Pomnik Powstańcom Warszawy

1 sierpnia 1944 r. na rozkaz dowódcy AK gen. T. Bora-Komorowskiego po uzgodnieniu z Delegatem Rządu na Kraj wybuchło Powstanie Warszawskie. Powstanie rozpoczęto wbrew opiniom wielu czołowych polityków emigracyjnych oraz znacznej części dowództwa Armii Krajowej. Akcję rozpoczęto w ramach planu "Burza", który przewidywał wyzwalanie dużych miast (Wilno, Warszawa, Lwów) zanim dotrze tam miała Armia Czerwona, ewentualnie przewidywano współdziałanie z nią w walkach przeciwko Niemcom. Chodziło o to, by występować wobec wkraczających wojsk radzieckich w roli gospodarza. Armia Krajowa pomagała w wyzwalaniu Wołynia i Wilna, jednakże szybko zetknęła się ze zdecydowaną wrogością strony sowieckiej.

Władze powstańcze liczyły na to, że wojska radzieckie przekroczą Wisłę, że opór niemiecki będzie mniejszy, liczono również na gotowość do walki i ofiarność społeczeństwa stolicy. Była to ostatnia próba utrzymania inicjatywy w walce o ustrój w wyzwolonej Polsce.

Walkę rozpoczęły 23 tysiące powstańców. Oprócz oddziałów AK walczyły oddziały AL, PAL, KB. Po włączeniu się do walki ludności cywilnej powstanie przekształciło się w powstanie powszechne.

Bohaterskie walki uliczne trwały 63 dni. Straty polskie wyniosły ok. 40 tys. zabitych i rannych powstańców oraz ok. 180 tys. osób cywilnych. Straty niemieckie ok. 25 tys. zabitych, rannych i zaginionych.

Do wojskowej klęski powstania przyczyniło się między innymi zatrzymanie ofensywy Armii Radzieckiej na drugiej stronie Wisły oraz radziecka odmowa zezwolenia na lądowanie alianckich samolotów, dostarczających broń i amunicję walczącej stolicy.

Po kapitulacji mieszkańcy Warszawy zostali wypędzeni i wywiezieni w nieludzkich warunkach, a miasto na rozkaz Hitlera niemal kompletnie zburzone.

J. D.

Szanowni delegaci II Zjazdu ZPB!

W swojej wypowiedzi pod adresem Prezesa Stowarzyszenia Kombatantów Polskich p. Apoloniusza Wolińskiego opierałem się na ustnych oświadczeniach ludzi nie mających na to udokumentowanych dowodów. Prasa w Polsce nie potrzebnie tę sprawę nagłośniła.

W tej sytuacji czuję się zobowiązany złożyć p. Apoloniuszowi Wolińskiemu serdeczne przeprosiny.

Stanisław Sienkiewicz

Niebo mojego dzieciństwa

Julia Jarosińska

Przed wojną Julia uczyła się w gimnazjum szczuczyńskim. Prawie od razu po wkroczeniu władzy sowieckiej nowa administracja uczelni usunęła dziewczynę za jakieś drobne wykroczenie. Nie długo trwały zmartwienia z tego powodu, aczkolwiek wkrótce, w kwietniu 1940 roku cała rodzina Moraczewskich trafiła na zesłanie. Po 16 dniach podróży w bydlęcych wagonach wyrzucono ich razem z innymi wprost na trawę w stepie w dalekim Kazachstanie. Pierwsze, co rzuciło się do oczu dziewczynce - to liczne pagórki po obu stronach torów. Okazało się, że są to mogiły tych, którzy przyjechali w "nieodpowiednim czasie" - kiedy panował, piekielny w tych stronach mróz.

Jedyne co mocno utkwiło w pamięci - to stałe myśli o jedzeniu, nie przechodzące przez wszystkie 28 miesięcy zesłania. Faktycznie panował tam głód, a zwłaszcza cierpieli ci, którzy zostali osiedleni wśród Kazachów. W kazachskich kołchozach nie woziło się żadnej żywności, można tam było dostać tylko mleko i trochę czarnej mąki. Tej czarnej zacierce, która żywiła rodzinę przez cały okres zesłania, i która do dziś stoi jej w oczach, zawdzięcza pani Julia swoje uratowanie. Dzisiaj ciężko nawet sobie wyobrazić życie rodziny latem i w zimie w dziurawej szopce bez pieca, gotowanie na ognisku złożonym z dwóch cegiełek na podwórku i ciężką, bezmyślną pracę, która polegała m. in. na tynkowaniu ścian gliną. Robiła to własną ręką, albowiem "pracodawcy" nie uznawali za potrzebne stosowania jakichkolwiek narzędzi oprócz rąk niewolników.

Jako zbawiciel tych ludzi wystąpił generał Anders. Niestety patrafił uratować jedynie 150 - 160 tysięcy spośród 1,5 milionów wywiezionych.

Po latach tułania po świecie, po pokonaniu swojej "polskiej drogi krzyżowej", pani Julia znalazła się w Kanadzie. Wyszła tam za mąż za rodaka, Jarosińskiego i dziś stanowi jednostkę 300-tysięcznej polskiej emigracji w tym kraju. Skład tej grupy etnicznej jest bardzo zróżnicowany i cały czas się zmienia. Od pierwszych uchodźców z Galicji, poprzez wielotysięczny napływ tułaczy po II wojnie światowej, aż do współczesnej emigracji zarobkowej.

Żyją tak, jak mniejszości we wszystkich cywilizowanych krajach świata. Mają swoje szkoły, ośrodki kultury, swoje parafie i swoich przedstawicieli w administracji państwowej. W największych skupiskach, jakimi są przede wszystkim Toronto i Wankuwer, ukazują się poczytne polskie pisma, dzienniki i tygodniki.

Żyją w dobrobycie i uzyskanym po męce pokoju, pamiętając zawsze o Ojczyźnie.

Młodzieńcze lata zawsze są najbardziej bogate w przeżycia. Tak mówią, że najwspanialsze wspomnienia wynosi człowiek właśnie z tych lat, niezależnie od tego, jakie były w rzeczywistości.

Te przeżycia połączone z nostalgią, są razem z człowiekiem przez całe jego życie, inspirując nieraz dalekie pielgrzymki tylko po to, by móc ujrzeć niebo własnego dzieciństwa.

Pani Julia Jarosińska przez wiele lat życia na emigracji marzyła o chwili spotkania z daleką ojcowizną. Dla niej, obecnie obywatelki Kanady, stało się to możliwe w ramach dużej imprezy, jaką został II Światowy Zjazd Lidzian.

Urodzona w Wilnie, przed wojną mieszkała na terenie gminy Rożanka, byłego powiatu szczuczyńskiego. W pięknej miejscowości nadniemeńskiej znajdował się majątek Proteszczyzna, założony przez jej pradziadka Józefa Moraczewskiego, ostatniego Marszałka Lidzkiego z wyboru.

Przeszło po pół wieku życia na obczyźnie, pani Julia stąpiła na ziemię swych przodków. Odwiedziła Szczuczyn - miasto, gdzie spędziła dzieciństwo i z którego jako dziewczynka była wywieziona do dalekiego Kazachstanu.

"Czekałam ze wzruszeniem na to spotkanie - mówi pani Julia, - na tę chwilę, gdy zobaczę nasz dom, przejdę się starą aleją, którą otaczały stuletnie dęby. Niestety nie znalazłam po tem śladu. Wszystko zniknęło - nie poznałam zupełnie tego terenu. Został on doprowadzony do stanu nijakości, jak gdyby zupełnie pozbawiony barw. Nie ma nawet wioski, która sąsiadowała z naszym majątkiem. Nie do poznania jest plac centralny - na miejscu byłego rynku stoi Lenin. Znalazłam jedynie tą maleńką uliczkę i ten domek żydowski, z którego mnie wywieźli.

Z tego co zostało bez zmian, to chyba tylko Niemen i niebo, które jest takie samo jak tamte niebo mojego dzieciństwa".

L. M.

W stylu retro

Z polskiej prasy międzywojennej.

Kraków. Wkrótce powołany będzie do życia komitet, który zajmie się sprowadzeniem z Paryża zwłok Juliusza Słowackiego, jednego z trójcy wieszczów, do Polski. Szczątki wielkiego poety zostaną umieszczone w podziemiach katedry wawelskiej.

Nowogródek. Chcąc przyjść z pomocą tym rolnikom, którzy z powodu zeszłorocznego częściowego nieurodzaju nie mogli poczynić odpowiednich zasiewów, wyznaczyło Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych na ten cel 500 tys. złotych.

Warszawa. Na bazie Związku Pracowników Handlowych Żydów, policja aresztowała 60 osób, oskarżonych o działalność przeciwpaństwową. Wśród aresztowanych byli urzędnicy sowieckcy handlowego towarzystwa "Wniesztorg", których później puszczono na wolność.

ALFONS

Imiona polskie

Kiedy się współcześnie wymawia imię Alfons, słuchacze, zwłaszcza młodsi, śmieją się. Mają bowiem na myśli wyraz pospolity alfons, który oznacza "sutenera", a w obiegowym rozumieniu także "uwodziciela". Znaczenie to wzięło się od pisarza francuskiego Aleksandra Dumasa, syna, z tytułu jego sztuki Monsieur Alphonse (Pan Alfons) z r. 1873. Podstawą więc wyrazu pospolitego alfons stało się imię własne Alfons. Zjawisko przechodzenia nazw własnych do roli wyrazów pospolitych jest w różnych językach szeroko znana, por. polski wyraz król od imienia Karol (Wielki), sodoma i gomora "zepsucie moralne" od nazw bibilijnych miast Sodoma i Gomora (Rozdz. 18, 20; 19, 24) itd.

Imię Alfons próbują niektórzy wywieść od greckiego wyrazu alphos "biała mączka" i dlatego piszą je w językach zachodnioeuropejskich przez ph, a więc Alphons-. Jest to mniemanie, a zatem i pisownia błędna. Imię pochodzi od germańskich przymiotników al-, a ten od adal (por. współczesne niemieckie edel "szlachetny" i pomorskie nazwisko Edel oraz wezwanie Goethego: Edel sei der Mensch, hilfreich und gut (Niech człowiek będzie szlachetny, gotów do pomocy i dobry) oraz funs "szybki, żwawy; imię więc jako całość oznaczało "skłonnego, szybkiego do boju". Winno się je pisać także w językach zachodnioeuropejskich przez f, a więc Alfons- z odpowiednią dla danego języka końcówką. Noszone było przede wszystkim przez królów hiszpańskich i portugalskich. W Polsce znane dopiero w XVIII w. Rozpropagowali je w Polsce zakonnicy Redemptoryści, założeni przez św. Alfonsa Liquoriego (1696 - 1787). Rzadka też jest forma żeńska imienia Alfonsa.

Edward Breza

Czy wiecie że...

W Peru działali w przeszłości wybitni Polacy, m. in. inż. Ernest Malinowski, który zbudował najwyżej położoną w świecie stację kolejową Ticlio (ok. 5 tys n.p.m.). Wyczyn porównywalny z budowaniem Kanału Panamskiego. Inny Polak, Edward de Chabich (Chabicki?), założył w Peru pierwszą uczelnię inżynieryjną i był jej rektorem przez 33 lata. Ryszard Małachowski zorganizował pierwszą w tym kraju spółkę architektów, której najbardziej znanym projektem jest pałac prezydencki w Limie. W 1983 r. powołano do życia w stolicy Peru Stowarzyszenie Rodzin Peruwiańsko-Polskich. Znaczny, choć na ogół mało znany, był wkład Polaków w rozwój Peru. Wiedzę o tych dokonaniach upowszechnia w słowie i piśmie m. in. Cecile Lavinska Skovron.

Sprostowanie

W nr. 28 "Głosu" w artykule "Słonimska Golgota" wkradł się błąd. Powinno być: "O świcie 19 grudnia 1942 r. wszyscy zostali rozstrzelani w masowej egzekucji..."

Przepraszamy

26, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.30.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. Звяртаецца прапаведнік хрысціянскай місіі Рык Рэнер. **8.55.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **9.25.** «Школьныя карцінкі», «Утаропскія співаначкі». Фільмы-канцэрты. **10.10.** Урокі здароўя. Гімнастыка ў вадзе. **10.30.** На шляху да незалежнасці. Перадача 6-я. **11.00.** Мы — «таўкачыкі». Канцэрт. **11.30.** Дакументальны фільм. **11.45.** «Крыж міласэрнасці». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **13.05.** Існасць. Духоўна-рэлігійная праграма. **13.55.** «Крыж міласэрнасці». 2-я серыя. **15.10.** Таямніца. Праграма для сям´і. **15.45.** Мультфільмы. **16.10** «Што на свеце пачуваецца...». **17.10.** Другі Мінскі кінафестываль жаночага кіно. **18.15.** Да Дня незалежнасці. «Край». **18.55.** Рок-айленд шоу. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.00.** II міжнародны музычны фестываль «Славянскі базар». Фінал і канцэрт членаў журы. **23.30.** Спартыўны тэлекур´ер. **23.50.** «Патаемны чамер». Акцёрскі клуб.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай... **8.40.** Т. Габбе. «Солдат и змея». Телеспектакль для детей. **10.00.** Человек и закон. **10.30, 18.05.** Гол. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Дело. **15.20.** «Пчела Майя». Мультфильм. **15.55.** Беседы с епископом Василием (Родзянко). **16.10.** Звездный час. **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Завет истории — единство». **17.40.** Телемемуары. **18.35.** Эхо недели. **19.10.** Премьера художественного телефильма «Азбука любви». 16-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного телефильма «Азбука любви». 17-я серия. **21.10.** Премьера документального фильм «Преодоление». **22.05.** Новая студия представляет: «Бомонд», «ТВ-Х», «Я», «Выбор 2000». **23.55.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **8.15.** Устами младенца. **8.45.** «Музыкальное открытие». Композитор С. А. Дегтярев. **9.35.** Шарман-шоу. **10.55.** Кинотеатр повторного фильма. «Июльский дождь». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «В моей смерти прошу винить Клаву К». Художественный фильм. **14.40.** Театр одного художника. К. Сомов. **15.00.** Премьера документального фильма «Дикая природа Америки». (США). **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Бизнес в России. **16.15.** Трансросэфир. «Сотвори добро...». **17.00.** Соотечественники. «Татарстан». **17.30.** «Не быть динозавром». **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм «Роковая блондинка». (США). **20.20.** «Река жизни». Мультфильм для взрослых. **20.30.** Би-би-си на Руси и дома. **21.00.** Момент истины. На вопросы А. Караулова отвечает Г. Явлинский **22.25.** Звезды говорят. **22.15.** Как нам обустроить Россию. **22.50.** Спасение 911. **23.45.** «Каунтдаун». Новости популярной музыки.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Династия». Серия 199. **14.15.** Лето. **16.00.** Английский язык для детей. **16.15.** «Князь Дакала». Сериал пр-ва Англии. **16.40.** «Неустрашимые». Сериал пр-ва Канады. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Журнал репортеров. **19.00.** Комедийный сериал пр-ва США. **19.30.** Журнал репортеров. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Прямо из Бельведера. **21.25.** Телетеатр. Софокл. «Король Эдип». **22.30.** Миниатюры. **33.35.** Сентиментальные встречи. **23.45.** Новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.05.** Вечер с... **00.45.** Горячая линия. **00.55.** «Железный Густав». Сериал пр-ва Германии. **01.50.** Музыкальная программа. **02.50.** «Дела семейные». Сериал пр-ва Италии.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** «Новые приключения». Мультсериал. **10.10.** Удивительный мир зверей. **10.40.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **11.30.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Возвращение Арсена Люпина». Сериал пр-ва Франции. **16.25.** Приветствие. **16.30.** Семь дней польского спорта. **17.00.** Панорама. **17.05.** Документальный фильм. **17.30.** Лето в Польше. **17.50.** Польская кинохроника. **18.00.** Обзор кинохроник. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** «День после взрыва». Документальный фильм. **21.05.** «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. **21.35.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **23.05.** «Экспрессивный ребенок». Фильм пр-ва Франции. **00.30.** Ночь и стресс. **01.00.** Панорама.

27, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00. Раніца рэспублікі. **9.05.** Адраджэнне. Цыкл дакументальных фільмаў студыі «Летапіс». **10.05.** Пад бляскам карона. Да 740-годдзя каранацыі ў Навагрудку Вялікага князя літоўскага Міндоўга. **11.05.** На шляху да незалежнасці. Перадача 7-я. **11.40.** «Парагод». Музычна-забаўляльная праграма. з удзелам фальклорных калектываў Стрададзерскага раёна. **12.20.** Свята на нашай вуліцы. Ці было, ці ёсць, ці будзе? **12.55.** Фільм-канцэрт. **13.25.** «Крыж міласэрнасці». Мастацкі фільм. 3-я серыя. **14.35.** Вяртанне з небыцця. Памяці калгаснікам А. Ваныка. **15.20.** «Крыж міласэрнасці». Мастацкі фільм. 4-я серыя. **16.20.** Мультфільмы. **17.10.** Беларусы свету. Незалежнасць рэспублікі вачамі суайчыннікаў з-за мяжы. **17.30.** «Роднае слова». Тэлечасопіс. **18.00.** «Залатая дзесятка». Конкурс маладых паэтаў. **18.40.** — Дзень незалежнасці. Выступленне старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевіча. **19.35.** Запрашаем на вячоркі. Вясельны абрад у выкананні фальклорнага калектыву вучылішча мастацтваў г. Мінска. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Пад купалам сусвету. **21.40.** «Вяртанне Міхася Забейды». Дакументальны фільм. **22.30.** II міжнародны музычны фестываль «Славянскі базар». Нацыянальны дзень Беларусі.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.15. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** «Утро». **7.45.** «Фирма гарантирует. **8.20.** «Сказка на колесах продолжает путь». Мультфильм. **8.35.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **9.20.** «Суперчувство». Документальный фильм. 6-я серия. **9.50.** «Азбука любви». Художественный телефильм. 16-я и 17-я серии. **10.50, 00.35.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Акмаль, дракон и принцесса». Художественный телефильм. **12.25.** «Два капитана». Художественный телефильм. 1-я серия. **13.30.** Премьера научно-популярного фильма «Путешествие по Московскому Кремлю». **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Конверсия и рынок. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Пчела Майя». Мультфильм. **15.45.** «Родная песня». Концерт детских музыкальных коллективов. **16.00.** «Владыко». Документальный фильм о жизни и деятельности митрополита Филарета. **16.30.** Концерт мастеров искусств Беларуси. **17.20.** Выступление председателя Верховного Совета Беларусь Ст. Шушкевича. **18.00.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **18.45.** Азбука собственника. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного телефильма «Азбука любви». 18-я серия. **21.10.** Песня-93. **22.20.** Брэйн-ринг. **23.40.** Программа «Х». **00.05.** «Суперчувство». Документальный фильм. 6-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Момент истины. На вопросы А. Караулова отвечает Г. Явлинский. **11.00.** «Афоня». Художественный фильм. **12.30.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** РТВ-избранное: «Белая ворона». **14.10.** «Золотой Остап в Москве». **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». «Музыкальный класс». **16.15.** «Уникальная операция ГКЧС». **16.30.** Песни старого кино. **17.00.** Сказки для родителей. «Детство и взрослая жизнь». **17.30.** Господа-товарищи. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Домашний экран. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 197-я серия. **20.15.** Антреприза. М. Козаков. **21.00.** Бесшумные лидеры. **21.30.** «Пушкинский дом». Передача 1-я. **22.30.** II международный музыкальный фестиваль «Славянский базар». Национальный день Беларуси. **00.00.** Звезды говорят. **00.05.** «Кто он, Ифтах Худодо?»

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Полицейский и прокурор». Сериал пр-ва США. **16.15.** «Приключения с китами». Фильм пр-ва США. **16.40.** «Неустрашимые». Сериал пр-ва Канады. **17.05.** Телеканикулы. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Спортивная студия. **19.00.** «Спенсир». Сериал пр-ва США. **19.30.** Студия спорт. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.15.** «Полицейский и прокурор». Сериал пр-ва США. **22.05.** Только в первой программе. **23.00.** В магазине грампластинок. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.05.** «Над крышами Парижа». Документальный фильм. **00.35.** Горячая линия. **01.05.** Телефильм воспоминаний. «Недолгое путешествие». **01.30.** «Лагерь». Документальный фильм. **02.10.** Телетеатр. «Слова и музыка».

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.45.** «Аннетта». Мультсериал. **10.10.** Программа для молодежи. **10.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Каникулы во второй программе. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **11.30.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Поезд детства и надежды». Сериал пр-ва Чехословакии. **16.25.** Программа на вечер. **16.30.** Магистр песни. **16.50.** Из краковского архива. **17.00.** Панорама. **17.05.** «Оружие XX века». Документальный фильм. **17.30.** Лето в Польше. **18.00.** Программа католической редакции. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **20.05.** Легенды кино. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **23.45.** «Чужая кровь». Сериал пр-ва Канады. **23.35.** Театральная программа. **00.10.** Развлекательная программа. **01.00.** Панорама. **01.05.** Концерт.

28, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Час нам у оперу...». Фільм-канцэрт. **9.25.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **9.55.** Спартыўны стыль. Інфармацыйна-забаўляльная праграма. **10.30.** «Доктар Айбаліт». Мультфільм. **11.20.** «Адвечнае вандраванне». Уладзіслаў Галубок. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Людзі на балоце». Мастацкі фільм. 6-я серыя. **14.50.** «Паляванне ў чужой краіне», «Кіраўскія ўмельцы». Тэлевіз. дакум. фільмы. **15.15.** «Царская п´еса». Мастацкі фільм. (Балгарыя). **16.25.** Відзьма-нявідзьма. Навіны кіна-відэа-аудыё. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.35.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **18.55.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.10.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **20.10.** Універсіяда-93. **20.35.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **22.15.** Кінанарыс. «Ой, лятала шэра перапёлка». **22.30.** II міжнародны музычны фестываль «Славянскі базар». Урачыстые закрыццё. Пасля заканчэння — НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00. 11.00. 14.00, 17.00, 20.00, 23.35. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Пугали зайцы зайчонка». Мультфильм. **8.35.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **9.20.** Торговый мост. **9.50.** «Суперчувство». Документальный фильм. 7-я серия. **10.20.** «Азбука любви». Художественный телефильм. 18-я серия. **10.50, 00.40.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Новыя приключения Акмаля». Художественный телефильм. 1-я серия. **12.25.** «Два капитана». Художественный телефильм. 2-я серия. **13.40.** Премьера научно-популярного фильма «В объективе — животные». **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Пчела Майя». Мультфильм. **14.40.** Беседы с епископом Василием (Родзянка). **16.00.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Остров Крым». **16.25.** Клуб 700. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Шаги навстречу». **18.00.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **18.45.** Азбука собственника. **18.55.** Общественное мнение. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Общественное мнение. (Продолжение). **20.55.** Премьера художественного телефильма «Азбука любви». 19-я серия. **21.25.** «Миниатюра». Музыкальная программа. **21.40.** Футбол. Товарищеская встреча. Сборная Франции — сборная России. **23.55.** Рок-н-ролл ТВ. **00.50.** «Суперчувство». Документальный фильм 7-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Параллели. «Каждый охотник желает знать...». **8.15.** Бесшумные лидеры. **8.45.** Соло. Композитор О. Каравайчук. **9.30.** «Пушкинский дом». Передача 1-я. **9.55.** Звездный дождь. **10.55.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 197-я серия. **11.45.** «Лад»-галерея». «Я поставил на zero. (Художник Сергей Шерстюк). **12.15.** Музыкальная коллекция. Дуэт. О. Шварцберг, У. Делахант. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Дневной сеанс. «Даниил — князь Галицкий». Художественный фильм. **15.05.** Бизнес: новые имена. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** «У русской эмиграции в Австралии». **16.15.** Трансросэфир. «Дальний Восток». **17.00.** Христианская программа. **17.30.** Давайте разберемся. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 198-я серия. **20.15.** Наш сад. **20.45.** Экран криминальных сообщений. **20.55.** 60 минт. Программа си-би-эс и Российского ТВ. **22.30.** Закрытие II международного музыкального фестиваля «Славянский базар». **00.40.** Звезды говорят.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Профессия — полицейский». Сериал пр-ва США. **14.15.** Путешествие в мир искусства. **14.45.** Играет музыка. **15.00.** Прошлое — будущее. **15.30.** Книга чудес техники. **15.45.** Так, как в кино. **16.00.** Миниатюры. **16.05.** Английский язык для детей. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **16.40.** «Неустрашимые». Сериал пр-ва Канады. **17.05.** Телеканикулы. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Порядок вещей. **19.00.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **19.30.** Рапорт. **19.40.** Порядок вещей. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **22.10.** Репортаж. **23.00.** Нейл Юнг. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.05.** Публицистическая программа. **00.45.** Горячая линия. **01.00.** «Опасный соблазн». Фильм пр-ва Италии. **02.20.** Джаз-программа. **02.50.** «Баллада о Яшушке». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** Видеоюниор. **10.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Каникулы во второй программе. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **11.30.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **16.25.** Программа на вечер. **16.30.** Спорт. **17.00.** Панорама. **17.05.** Артист и его мир. **17.40.** Лето в Польше. **18.00.** Розыгрыш лото. **18.05.** Тележурнал. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Конец венчает дело. **21.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.05.** «Сара». Сериал пр-ва США. **23.30.** Телетеатр. «Муж и жена». **01.00.** Панорама.

29, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Пакуль гарыць свечка». Марына Цвятаева. **8.55.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **10.35.** «Гэты цяжкі перавал». Сустрэча праграмы «Тры кіты» з ветэранамі вайны ў Афганістане. **11.20.** Сізбар-топ-10. **12.20, 16.55.** Універсіяда-93. **12.45.** Фільм-канцэрт. **13.30, 17.30** Навіны. **13.40.** «Людзі на балоце. Палеская хроніка». Мастацкі фільм. 7-я серыя. **14.45.** «Маржы». Тэлефільм. **15.05.** «Новыя прыгоды Янкі пры двары караля Артура». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **16.15.** «Ручайкі з крынічкі». Дом дзіцячай творчасці г. Барысава. **17.40.** Радар. Пра бяспеку руху (Гр.). **17.55.** Дзённік Прынёмання (Гр.). **18.20.** Жывём на зямлі адной. Яўрэі Гродзеншчыны. (Гр.). **19.00.** Зачытайце маё пісьмо... **19.05.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. У перапынку — Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв´ю. **20.45.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **22.15.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **22.20.** Студыя «Кіт». **23.20.** «Рок-архіў». Перадача 2-я.**00.00.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Домисолька. **8.40.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **9.25.** Футбол. Товарищеская встреча. Сборная Франции — сборная России. 2-й тайм. **10.15.** «Азбука любви». Художественный телефильм. 19-я серия. **10.50, 00.30.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Новые приключения Акмаля». Художественный телефильм. 2-я серия. **12.30.** «Два капитана». Художественный фильм. 3-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Пчела Майя». Мультфильм. **15.40.** 440 герц. **16.20.** Это вы можете. **17.25.** ... До шестнадцати и старше. **18.10.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **19.00.** Русский мир. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Впервые на телеэкране художественный фильм «Футболист». **22.40.** Палитра. **23.20.** Возможно все. **23.50.** Мир на досуге.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **8.15.** «Сотвори добро...». **9.00.** «Из жизни В. И. Немировича-Данченко». **10.00.** «Река — моя сестра: разум и чувства». **10.25.** У Ксюши. **10.55.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 198-я серия. **11.45.** «Слагаемые успеха». Поет Юлиан. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** РТВ избранное: «Белая ворона». **14.10.** Досуг. Дело мастера боится. **14.25.** Ижица. **14.55.** Русская виза. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». «Музыкальный класс». **16.15.** Мульти-пульти. «Три новеллы». **16.30.** Трансросэфир. «Всегда вместе». **17.00.** Обратный адрес. **17.30.** М-трест. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 199-я серия. **20.15.** В мире авто-и мотоспорта. **20.50.** Экран криминальных сообщений. **21.00.** Зов Водолея. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** «И невозможное — возможно». Народный целитель В. Кандыба. **23.20.** «Эти старые, старые ленты...». Артист оперетты А. Орлов. **23.50.** «Играем ретро». Юношеский биг-бенд из Германии.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. **14.15.** «В стране лосей». Документальный фильм. **15.00.** «Пожалуйста, не кормите лебедей». Репортаж. **15.15.** Люди и птицы. **15.35.** «В райском саду». Документальный сериал. **15.50.** «Обезьяны». Сериал пр-ва Австралии. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **16.40.** «Неустрашимые». Сериал пр-ва Канады. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Культурно-публицистическая программа. **19.00.** «Дикая Америка». Документальный сериал. **19.20.** Культурно-публицистическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. **23.00.** Развлекательная программа. **23.45.** Хозяйственные новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.10.** «Билет в вечность». Документальный фильм. **00.45.** Горячая линия. **00.55.** «Соболь и госпожа». Фильм пр-ва Польши. **02.25.** «Майгрет». Сериал пр-ва Англии.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** «Кот в сапогах». Мультсериал. **10.10.** Жизнь в зоопарке. **11.00.** Каникулы во второй программе. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Банда Ольсена». Комедия пр-ва Дании. **16.25.** Приветствие. **16.30.** Большой мяч. **17.00.** Панорама. **17.05.** Документальный фильм. **17.35.** Лето в Польше. **17.55.** В тени кремля. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Женщины джаза. **20.35.** Марафон трезвости. **21.10.** Милош Магин. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** «Что случилось». Фильм пр-ва США. **00.35.** Музыка в Лодзи. **01.00.** Панорама. **01.10.** Культурно-публицистическая программа.

30, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Э. Радзінскі. «Я стаю ля рэстарана». Спектакль тэатра-студыі «Вектар». **10.05.** «Дзяжурная аптэка». Мастацкі фільм. **10.35.** «Дуплет» прадстаўляе: «Рок-архіў». Перадача 2-я. **11.30.** Універсіяда-93. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Людзі на балоце. Палеская хроніка». Мастацкі фільм. 8-я серыя. **14.50.** «Прыгажун Джэк». Кінанарыс. **15.05.** «Новыя прыгоды Янкі пры двары караля Артура». Мастацкі фільм. 2-серыя. **16.25.** Запрашальны білет. Выступленне юных спевакоў з г. Мазыра. **17.25.** Дзённік Прынёмання (Гр.). **17.40.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма (Гр.). **18.40.** Размова з нагоды. Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Сацыяльная абарона людзей, якія пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Прамая лінія. **20.15.** «Прамяністы сонца міг...». Творы Э. Грыга і Х. Вольфа выконваюць А. Шчарбакоў і Л. Макімава. **20.35.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Стоп-кадр. Крымінальная хроніка. **22.05.** Мастацкі фільм «Істсайдская гісторыя».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** В гостях у сказки. Художественный фильм. «Моара» (Мельница). **9.40.** Поют сестры Литвиненко. **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 00.05.** Пресс-экспресс. **14.25.** «Бридж». **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** «Пчела Майя». Мультфильм. **15.30.** В мире животных. Фильмы режиссера А. Згуриди. «Черная гора». **16.50.** Технодром. **17.20.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу СНГ: «Возможно ли финансовое оздоровление?». **17.45.** Человек и закон. **18.15.** Вагон 03. **18.45.** «Поле чудес». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** Премьера художественного телефильма «Суини». 5-я серия. **21.55.** ВИД представляет: Максима, Автошоу, Площадку обоза (группа «Браво»).

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.25.** Программа передач. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Параллели. **8.15.** Зов Водолея. **9.10.** Наш сад. **9.40.** В мире животных. **10.40.** Мульти-пульти. «Считалка в картинках». **10.50.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 199-я серия. **11.40.** «К-2» представляет: «Абзац». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Реклама. Программа передач. **13.25.** РТВ-избранное: «Белая ворона». **14.10.** Трансросэфир. «Окно». **14.40.** Телебиржа. **15.10.** Там-там новости. **15.25.** Студия «Рост». «Мы рисуем мультики». Часть 1-я. **15.55.** Минарет. **16.10.** «Против атомной угрозы». Передача 1-я. **16.55.** Дисней по пятницам. «Последний электрический рыцарь». Художественный фильм. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Возвращение «Святого Луки». Художественный фильм. **20.55.** Гранд-репортаж. «Кто такие «Новые русские»? **21.25.** Франция. Песня. **21.55.** Реклама. **22.35.** Первенство мировой лиги по волейболу. Полуфинал. **22.35.** «К-2» представляет: «Ню». **00.30.** «Депеш мод-93».

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** «Трагедия тупоголового Вильсона». Фильм пр-ва США. **14.40.** Рядом с нами. **16.15.** «Виджет». Сериал пр-ва США. **16.40.** «Неустрашимые». Сериал пр-ва Канады. **17.05.** Цветное лето. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Тележурнал каникул. **19.00.** Свидание «втемную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Четыре маленькие женщины». Сериал пр-ва Италии. **23.10.** Репортаж. **23.50.** Вечерние новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.10.** Горячая линия. **00.20.** «Гражданская война». Сериал пр-ва США. **01.30.** «Неуловимая банда». Сериал пр-ва Франции. **03.05.** «Сменщицы». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Каникулы во второй программе. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Каникулы во второй программе. **9.45.** Мультфильм. **10.10.** «Флип и Флап». Сериал пр-ва США. **10.35.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **11.05.** На окольных дорогах Европы. **11.25.** Лето в Польше. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Сумасшедший спорт». Сериал пр-ва Австралии. **12.50.** Тележурнал. **16.25.** Приветствие. **16.30.** Спорт. **16.45.** Журнал польских проектировщиков моды. **17.00.** Панорама. **17.05.** Музыкальное представление. **17.20.** Лето в Польше. **18.00.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.25.** Музыкальный журнал. **18.55.** Программа для детей. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.40.** Спорт. **23.15.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **00.00.** Телетеатр. **01.05.** Панорама. **01.10.** Рок-музыка.

31, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Мастацкі фільм «Істсайдская гісторыя». **10.00.** Паказвае Брэст. Сацыяльна-эканамічная праграма. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Урокі здароўя. «Здаровы лад жыцця». **11.40.** «Майстар». Дакументальны фільм. **12.05.** Універсіяда-93. **12.35.** Студыя «Тэлесябрына». **13.25.** «Слёзы капалі». Мастацкі фільм. **14.50.** Для школьнікаў. «Ці любіце вы тэатр?». **15.20.** Хрысціянская праграма. **15.50.** «Сярэбраная паляна». Фільм-канцэрт. **16.20.** Мультфільмы. **16.50.** Паміж намі, жанчынамі... **17.35.** Песню бярыце з сабою. Тэлевізійны фестываль беларускай песні. Частка 1-я. **18.50.** «Я — клоун, які калекцыяніруе імгненні...». Монаспектакль па аповесці Г. Беля «Вачамі клоуна». **19.35.** Сізбар-топ-10. **20.35.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** Мастацкі фільм «Жанчына французскага лейтэнанта». **23.50.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.25.** Утренняя гимнастика. **6.35.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** В мире моторов. **8.00.** «Открытое окно». Мультфильм. **8.10.** «Подарите мне веснушки». Музыкальная программа. **8.35.** «Марафон-15» представляет... **9.00.** Экстро — НЛО. **9.30.** Экологическое обозрение. **9.45.** Автограф по субботам. **10.15.** Медицина для тебя. **10.55.** Под знаком Орла. Об учреждении российского ордена. **11.25.** Лица власти. **11.40.** Поэтический альбом. **12.00.** Непутевые заметки, или путешествие с Соней в поисках Америки. **12.25.** Спорт и искусство. Большой спорт в большом. **13.25.** Такое вот кино... В. Ежов. Писатель и кинодраматург. Передача 2-я. **14.25.** Премьера телефильма «Сердце — Люцерн». **15.30.** Премьера мультфильма «Принц и русалочка». **16.20.** Центральный экспресс. Европейский журнал. **16.50.** Чемпионат Европы по водным видам спорта. Прыжки в воду. Трамплин 1 м. Мужчины. **17.20.** Деньги и политика. **17.50.** Великолепная семерка. **18.50.** Премьера художественного телефильма «Рыцари Хьюстона» 5-я серия (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного телефильма «Голубое и серое». 5-я серия. **21.25.** Студия «Резонанс» представляет. **21.50.** VIII-ой телевизионный конкурс исполнителей эстрадной песни «Ялта — Москва — Транзит-93».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.55.** Баскетбольное обозрение. **8.25.** Студия «Рост». «Наш Ералаш». **8.55.** «Дебют в России». **9.25.** Пилигрим. Российское бюро путешествий. **10.10.** «Как жить будем?» **10.55.** Телеэрудит. **11.00.** Художественный фильм В. Басова «Время и семья Конвей». **12.25.** Мульти-пульти. «Козетта». **12.40.** Крестьянский вопрос. «Сев». **13.20.** Видеопоэзия. «... А пока — азарт». А. Дементьев. **13.35.** Пигмалион. **14.05.** «Изабель». Развлекательная викторина. **14.50.** Вечера в Доме Гоголя. Часть 1-я. **15.35.** Золотая шпора. **16.05.** Футбол без границ. **17.00.** «Золотой диск» Михаила Танича. **18.00.** Фильм-премьер. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Черный принц». **21.00.** Совершенно секретно. **22.35.** Первенство мировой лиги по волейболу. Полуфинал. **23.35.** Програма «А». **00.35.** Премьера телеэкрана. «Зона смерти». Художественный фильм.

(Окончание на 8-й стр.)

Lekcja języka polskiego
pani mgr Matyldy Świgoń

Temat: Nazwy miesięcy. Pory roku. Liczebniki porządkowe.

Lekcja 10

Temat: Nazwy miesięcy. Pory roku. Liczebniki porządkowe.

1 styczeń	pierwszy
2 luty	drugi
3 marzec	trzeci
4 kwiecień	czwarty
5 maj	piąty
6 czerwiec	szósty
7 lipiec	siódmy
8 sierpień	ósmy
9 wrzesień	dziewiąty
10 październik	dziesiąty
11 listopad	jedenasty
12 grudzień	dwunasty

Rok ma dwanaście miesięcy.

Liczba mnoga rzeczownika rok - to słowo lata. Mówimy jeden rok, ale dwa lata, trzy lata. Od czterech lat uczę się języka polskiego.

Pory roku to: wiosna, lato, jesień, zima.

Uzupełnij:

Wiosna trwa od dwudziestego marca do ....

Lato trwa od .... do dwudziestego trzeciego września.

Jesień trwa od dwudziestego drugiego września do ....

Zima trwa od Bożego Narodzenia do ....

Ćwiczenie

Luty to .... miesiąc.

Lipiec to .... miesiąc.

Wrzesień to .... miesiąc.

Listopad to .... miesiąc.

Marzec to .... miesiąc.

Dwunasty miesiąc to ....

Pierwszy miesiąc to ....

SŁÓWKA

rok	годы
lata	Весна
wiosna	лето
jesień	осень
zima	зима
liczebniki porządkowe	порядковые числительные

POLSKI DOWCIP

Stara babinka przychodzi do sekretarza komitetu PPR i oświadcza, że chce jak najprędzej zapisać się do partii. Sekretarz chwali ją, ale pragnie poznać przyczynę podjętej decyzji. Babinka nie bardzo wie, co odpowiedzieć, w końcu jednak przyznaje się: - Pokłóciłam się z zięciem i córką i powiedziałam: narobię wam takiego wstydu w całym miasteczku, że mnie długo popamiętacie!

Dziwicie się Kasperek, że nie ma dla was premii? Przypomnijcie sobie! Na pochodzie pierwszomajowym toście nieśli portret towarzysza Bieruta, a na ramieniu jakiegoś kundla. A jak wam powiedziałem: "Kasperek, rzućcie to bydlę", to coście rzucili?

Młody, dobrze się zapowiadający funkcjonariusz UB przyprowadził trzęsącego się człowieka, twierdząc, że to szpieg, którego sam zdemaskował na ważnej naradzie ideologicznej.

- Jak wam się to udało? - cieszy się przełożony.

- Towarzysz Lenin pisał, że wróg nie śpi. Więc chodzę ja sobie po sali, chodzę, patrzę, a ten tu jeden jedyny nawet się nie zdrzemnie.

ASTROLOG

Pierwsza dekada Lwa - 23 lipca - 2 sierpnia.

Urodzeni w tej dekadzie są niezwykle ambitni i żądni władzy. Kochają pieniądze i zaszczyty, stale dążą do zdobycia coraz wyższej pozycji w chierarchi społecznej. Biorą z życia to co najlepsze. Są przy tym silni fizycznie i o dużej odporności fizycznej.

W swoim otoczeniu nie cieszą się jednak zbytnią sympatią, gdyż mają skłonności do samouwielbienia. Nie lubią być niezauważeni lub pozostawać na dalszym planie. Na życie patrzą realnie i pod kątem własnych korzyści. Są życzliwi i troskliwi tylko w stosunku do osób im przydatnych lub posłusznych.

Lwa jest bardzo łatwo urazić, natomiast zatrzeć to wrażenie jest niezwykle trudno. Lew jest bowiem bardzo pamiętliwy.

Osoby z tej dekady osiągają znaczące sukcesy w pracy, przede wszystkim dlatego, że są dobrymi organizatorami. przejawiają ambicję, inwencję oraz przedsiębiorczość. Najlepsze rezultaty osiągają w wolnych zawodach lub na samodzielnych stanowiskach.

W kontaktach międzyludzkich są trudni, głównie ze względu na swą impulsywność. Zachowanie ich w dużym stopniu zależy od nastroju. Lwy z tej dekady są najbardziej kochliwe i namiętne, ale też i najczęściej lubią zmieniać swoich partnerów.

SAVOIR VIVRE

Strój wieczorowy - co to dzisiaj znaczy

Bardziej od tamtych strojnych kreacji w dawnym, klasycznym rozumieniu elegancji potrzebne są nam dzisiaj na życie towarzyskie rzeczy bezpretensjonalne, o wielorakiej użyteczności. Rzeczy w których możemy iść do teatru, na imieniny do przyjaciół, na coctajl pół urzędowo prywatny.

Bo sprawiana sobie dzisiaj tzw. elegancka suknia wieczorowa jest na ogół ciągłą omyłką, nie wiadomo potem gdzie w niej iść, by nie stanowiła pretensjonalnego dysonansu. Obyczaj w tym zakresie zmienił się gruntownie na całym świecie. Kreacje zwane dawniej popołudniowymi zanikły jako zjawisko, nie mają też specjalnej racji bytu te wielkie kreacje galowe, poza życiem reprezentacyjnym, jak dyplomacja, premiery wielkich gwiazd, no i estrada, to znaczy tam, gdzie mają one stanowić kartę wizytową nosicielki.

O ile do niedawna w życiu towarzyskim eleganckiego wielkiego świata obowiązywała zasada, że gospodyni wydająca kolację powyżej dwunastu osób powinna wystąpić w długiej sukni, ewentualnie u młodych nowoczesnych - w wieczorowych spodniach, co narzucało wszystkim uczestnikom odpowiednią celebrę, to dziś należy ona już do przeszłości. Znam wiele kobiet żyjących pełnym życiem zawodowym i towarzyskim na wysokim szczeblu, które nie posiadają ani jednej długiej sukni. Jeżeli dzisiaj gospodyni pragnie mieć wieczór elegancki, musi o tym swoich gości uprzedzić, inaczej z czystym sumieniem mogą oni przyjść na proszoną kolację w spodniach i swetrze, i to nawet nie typu wieczorowego.

Tym niemniej błędne byłoby też stwierdzenie, że moda wieczorowa zanikła zupełnie. Po prostu przestał obowiązywać już dla niej surowy savoir-vivre. Mimo, że ostra granica między rzeczami "na co dzień" i "od święta" uległa zatarciu, to jednak wychodząc wieczorem do teatru, na kolację do szykownego lokalu, czy na prywatkę mamy ochotę wyglądać atrakcyjniej niż każdego dnia, niż w pracy. Nie starając się elegantować, pragniemy jednak odmienić się na korzyść. Francuzi i Anglicy mają na tę okoliczność celne określenie - to change, changer, czyli zmienić się. Odmienić swój wygląd, aby uzyskać przez to lepsze samopoczucie, radośniejszy nastrój.

W co się zatem ubrać na wyjście, przestało już być problemem, zarówno dla pań, jak i panów. Tak w sensie organizacyjnym jak i finansowym. Stroje wieczorowe nie muszą, i nie powinny zresztą nas rujnować.

MYŚLI

Wspomnienia i przewidywania wypełniają prawie cały czas teraźniejszy.

Samuel Jonson

Większość przyjaciół obrzydza przyjaźń, jak większość nabożnych obrzydza nabożeństwo.

La Rochefoucauld

Przyjdzie czas, kiedy zima zapyta nas, co robiliśmy przez całe lato.

cygańskie

Wśród śmiertelników nie ma szczęśliwych. Jeżeli ktoś się bogaci, może być szczęśliwszy od sąsiada, ale szczęśliwy nie będzie.

Eurypides

Przysłowia

Kto latem pracuje, zimą głodu nie poczuje.

W lipcu dzień mglisty, jesienią czas dżdżysty.

Miód lipcowy, to lek zdrowy.

Kiedy lipiec daje deszcze, długie lato będzie jeszcze.

Halina (1 VII) gdy ze słońcem wstaje, ciepło i deszcz na ziemię daje.

Deszcz na Nawiedzenie Panny (2 VII) potrwa pewno do Zuzanny.

Na święto Prokopa (8 VII) szykuj plecy do snopa.

Która z części 1-8 stanowi fragment dzbanka?

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji: 230005 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32 tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul. Poligrafistów 4

Tygodnik: indeks 63863 Nr rej. 8 Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Zamówienie nr... 3430
Cena: 10 rb.
Nakład: 8500 egz.

P.o. redaktora naczelnego L. Michajlik